

Velja v Ljubljani in

po pošti:

elo leta . . .	K 950—
pol leta . . .	180—
četrti leta . . .	90—
za mesec . . .	30—

Za inozemstvo:

celo leto . . .	K 480—
pol leta . . .	240—
četrti leta . . .	120—
za mesec . . .	40—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . .	8 dolar.
polletno . . .	4 dolarje
četrtletno . . .	2 dolarja

Ljubljana knjižnica

Pavšalni banka

Ljubljana

Širok prosto za vsa večkratna popusta.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 61.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijincem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Fosamezna številka velja 1.60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo —
Rokopisi se ne vračajo.

Smrt črnogorskega razkralja Nikite.

Iz Antibes, v bližini svetovno znane Nice, poročajo, da je tam umrl v torek zvečer črnogorski kralj Nikita. O smrti sta bila obveščena italijanski kralj in kraljica Jelena, Nikitova hči. Oba se udeležita osebno pogreba. Dan pogreba še ni znan, ravno tako ne, kje bo Nikita pokopan. Bržčas ga bodo pokopali samo začasno, pozneje pa prepeljali njegovo truplo v Črno goro ali v Rim.

★

Kralj Nikita je bil rojen 7. oktobra 1841. leta. Njegov oče je bil knez Mirko Petrović, brat vladajočega kneza Danila, ki je bil 31. julija 1860. umorjen v Kotoru. Na perstolu mu je sledil komaj devetnajstletni nečak Nikita. Njegova nad 50 letna vlada je bila posebno v prvi polovici skoro neprestana vrsta samih vojsk s Turki. Prva borba l. 1861 in 1862 je potekla kljub junaškemu odporu za Črnogorce neugodno. Le posredovanju Rusije se je zahvaliti, da je ohranila Črna gora neodvisnost in Nikita knežji prestol.

Odlično se sodelovala Črna gora pod Nikitovo vlado v osvobodilnih bojih, ki so začeli l. 1875 in končali z berlinskim kongresom l. 1878. Ta je priznal Črni gori popolno neodvisnost in jo znatno povečal. Sedaj je imel Nikola vsaj formalno mir; na mejah so se njegovi Črnogorci pa še vedno borili zdej s Turki, zdej z Albanci.

5. novembra 1905 je dal Nikita svoji kneževini »ustavo«, a ko je narodna stranka hotela vzeti parlamentarizem resno, se je Nikita skesal in uvedel strogo reakcionarni režim, ki je dosegel svoj višek tik pred aneksijsko krizo l. 1908 v znani bombni aferi. Nikita je prišel radi tega do ostrega spora s Srbijo, ki je

Razprava o narodni skupščini.

Beograd, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Današnje sejo ustavnega odbora je otvoril predsednik dr. Ninčić ob 9. dopoldne. Prične se razprava o drugem odstavku člena 45, ki se glasi v prvotnem vladnem načrtu: »Narodna skupščina je sestavljena iz poslancev, ki jih voli narod svobodno potom občnega, jednakega, neposrednega in tajnega glasovanja. Na vsakih 40.000 prebivalcev pride po en poslanec. Narodna skupščina se voli na štiri leta. Volilno pravico ima vsak državljan, ako je izpolnil 21 let. Aktivni in v pokojni oficirji, kakor tudi podoficirji in vojniki pod zastavo ne morejo izvrševati volilne pravice. — Natančneje odločbe v volitvah se odrede z zakonom. Zakon bo rešil tudi vprašanje ženske volilne pravice.

Radikalec Jovanović predlaga, naj se v vseh členih ustave postavi mesto naziva »narodno predstavništvo« izraz »narodna skupščina«. Predlog se sprejme soglasno. Radikalec Radović povdarja, da v drugem odstavku ni predvideno, kdo more imeti pasivno volilno pravico. Skupščina naj se izvoli na pet let.

Nato predlaga radikalec Jovanović, naj se izvoli ožji odbor, ki bi skupno z ministrom za konstitucijo pripravil novo rešeno na 45. ker je vsled glasovanja na včerajšnji seji popolnoma spremenjen sistem narodnega predstavništva. Govori proti volilni pravici častnikov. Radikalec

Vujčić se ne strinja s predlogom posl. Jovanovića glede izvolitve ožjega odbora, ki bi sestavil redakcijo tega člena. Minister Tričković pa sprejme ta predlog, kakor se vrši volitev tega odbora. Od radikalcev so izvoljeni poslanci Ljuba Jovanović, dr. Jovan Radović in Milorad Vujčić, od demokratov Voja Maričković, Juraj Demetrović in dr. Zerjav, od Jugos. kluba dr. Dulibić, od zemljoradnikov Joca Jovanović in Avramović, od muslimanov Kurbećević, od socialnih demokratov Divac, od republikancev Gjonović in od komunistov Marković. Nato se seja zaključ.

Beograd, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Ožji odbor, ki je bil izvoljen na današnji seji ustavnega odbora, da sestavi redakcijo člena 45, se je takoj sestel ter razpravljaj o odstavku vladnega načrta, ki govori o narodnem predstavništvu. Demokrati in nekatere druge skupine so zahtevali, naj se sprejme načelo, da se število poslancev ne liksira stalno, ampak naj se določi pred vsakimi volitvami po številu prebivalstva. Predlog zemljoradnikov o ustanovitvi stalne zbornice je bil odklonjen. Nato so razpravljali o posvetovalni zbornici. Demokratski Demetrović in dr. Zerjav sta zastopala stališče, naj se ne omeji pasivna volilna pravica uradnikov. Sklenjeno je, da pride na 50.000 ljudi en poslanec. Seja je bila zaključena ob 1. popoldne. Posvetovanje se bo jutri nadaljevalo.

RESNE VSTAJE V RUSIJI.

Kavkaz v rokah vstašev. V Petrogradu streljajo s topovi.

LDU. Pariz, 2. marca. Vstaja v Kavkazu napreduje. Tudi armenske nacionalne čete pade rdeče čete. V Petrogradu je izbruhnila vstaja. Dogajajo se strašni prizori v delavskem predmestju. Vstaški mornarji hite iz Kronštada na pomoč petrogradskim vstašem. Po ulicah v Petrogradu streljajo s topovi. Sovjetska vlada je popolnoma nezmožna, da bi zadušila vstajo, in je sklenila, da se prične z vstaši dogajati.

RADIČ NA POTU V BEOGRAD.

LDU Zagreb, 2. marca. »Novosti« poročajo iz Beograda: Predsednik hrvatske seljačke stranke Stjepan Radić je sporočil po svojem odgovoru predsedniku konstituante dr. Ribarju, da pride v Beograd v sredo. Včeraj pa je sporočil preko nekega člana Narodnega kluba, da ne more priti tega dne v Beograd, ker je obolen na influenco. Tukajšnji listi poročajo, da bo Radić prišel z ostalimi člani predsedništva stranke v Beograd 5. t. m.

BURNA SEJA ZEMLJORADNIŠKEGA KLUBA.

Beograd, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Zemljoradniški klub je imel danes sejo, na kateri bi se moralo definitivno določiti stališče kluba do vlade in njenega ustavnega predloga. Seje so se udeležili vsi v Beogradu navzoči zemljoradniški poslanci. Razprava je bila izredno burna. Prišlo je do ostrega spopada med grupo, ki se zavzema za sodelovanje v vladi in ono, ki je odločno opozicijska. Da se prepreči razdor, je bil končno izvoljen ožji odbor, kateremu se je poverila naloga, da do jutri sestavi one minimalne zahteve, od katerih zemljoradniki ne morejo popustiti.

Jutri se sestane klub zopet k plenarni seji, da odobri končno formulacijo svojih minimalnih zahtev, ki se nato predložijo g. Pašiću. Od njegovega odgovora bo odvisna nadaljna taktika kluba.

ZAMENJAVA 20 DINARSKIH BANKOVCEV.

LDU. Beograd, 2. marca. Zamenjava bankovcev po 20 dinarjev (80 kron), ki je bila odrejena kot posledica tega, da se je pojavila cela vrsta dobro uspešnih falzifikatov, se izvrši nemara še pred določenim rokom. Po zadnjem obvestilu Narodne banke v Beogradu je bilo posameznim podružnicam izročeni v zamešno samo prošel mesec za 159 milijonov dinarjev. Ker menijo, da je teh novčanec v prometu skupno za 170 milijonov dinarjev, jih ostane tedaj v prometu le še 11 milijonov dinarjev. Zadnji falzifikati so bili najbolj izvedeni tako, da jih ni bilo mogoče spoznati s prostim očesom, temveč so jih podvrgli kemični analizi.

PREVZETJE NAŠE VOJNE MORNARICE.

LDU Zagreb, 2. marca. (ZNU). »Novosti« javljajo iz Kotorja: Včeraj so vojaške oblasti Francije predale jugoslovanskim oblastem vojaške in mornariške objekte. Jugoslavijo je zastopal kapitan Grund. Francozi so izročili 12 torpedov in dve vojni ladji in trdnjavo na kopnem. Pri predaji so bile oddane častne salve. Na ladjah, na trdnjavi in po mestu vihrajo naše narodne zastave.

REORGANIZACIJA NAŠE VOJSKE

LDU Zagreb, 2. marca. »Večer« javlja iz Beograda: Ko se uveljavil zakon o vojni organizaciji, ki ga izdeluje generalni štab, bo najbrže postal vojni minister general Pešić. Poveljnik prve armade Petar Vojvojić bo imenovan za poveljnika generalnega štaba. General Vasić postane poveljnik prve armade v Novem Sadu. V Zagreb pa pride za poveljnika IV. armade general Krsta Smiljanić.

NOVI PROFESORJI BEOGRADSKÉ UNIVERZE.

Beograd, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Te dni je profesorski zbor beograjske medicinske fakultete izvolil dr. Andrija Stamparja, načelnika v ministristvu za narodno zdravje, za profesorja za socialno higieno in dr. Radenka Tankovića, bivšega poverjenika za narodno zdravje v Zagrebu, za profesorja za medicinsko pronedevitko.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V NEW-YORKU.

LDU Washington, 1. marca. Vlak newyorške centralne železnice je na križišču trčil z vlakom michiganske železnice. Mrtvih je 40 do 50 oseb; število ranjenih cenijo na 200.

POLJSKA IN ROMUNIJA.

LDU Budimpešta, 1. marca. Iz Bukarešte javljajo, da je dospel poljski zunanji minister knez Sapieha tja kak v svrhu, da sklene z Romunijo politično in vojaško konvencijo.

† Kralj Nikita.

Iz francoske Riviere prihaja vest, da je tam umrl bivši črnogorski kralj Nikita.

Se ljudje, ki si rešijo svoj sloves po velikem delu s tem, da jih smrt pobere ob pravem momentu. Mnogi žive preko svoje dobe, prekoračijo na ta način delokrog svojega življenja in — zgodovina jim to silno zameri.

K možem slednje vrste moramo prištevati Nikito. Ta čas, kar ga je preteklo po slavni zmagi srbskega in zavezniškega orožja, je segal preko dobe, ki jo je usoda namenila bivšemu gospodarju črnogorskih planin, — in zato danes, ko pišemo nekrolog temu vendarle znamenitemu možu, obžalujemo, da nosi knjiga njegovega življenja te zadnje črne strani.

Nikita je bil patrijarhalni gospodar Črnogore v patrijarhalni dobi, ki se je s svetovno vojno končala. Junaško četovanje, neprestana borba s Turki in Albanci, to je bila vsa vsebina črnogorske starejše zgodovine. Ko je ta doba nehajala, je bilo treba dožeti dati nov smisel obstoja, lo je bilo treba privesiti v kulturo, v moderno življenje. — Nikita ni bil mož za to nalogo. On

je ostal stari avtokrat: ko je skušal dati dožeti ustavní značaj, se je koj pokazalo, da si stoji ta dve dobi nasproti, med katerima ni kompromisa; Nikita bi poznal le avtokratično ustavo.

Nova doba je obračunala s provincijalním nacionalizmom, ustvarivši širši jugoslovanski nacionalizem. Nikita ga še ni doživel, on je živel še v starem patrijarhalnem mlileju. In tako smo doživeli, da je isti Nikita, ki se je s svojimi črnogorskimi sokoli vedno dvignil, kadarkoli je bilo braniti srbstvo in pravoslavlje, da se je isti Nikita postavil proti največji sintezi srbstva, proti jugoslovanskem ujedinenju, ne pomisljajoč se celo, zvezati se v ta namen z našimi najhujšimi sovražniki.

Pozabimo njegovo avtokratsko, dosi krat celo zelo sebično nagnenje, presodimo pravično solčne in senčne strani njegove življenjske podobe in obžalujmo — tragiko, ki je obstojala v tem, da mu usoda ni dala o pravem času brez madeža zaključiti njegove poti. Tako bomo našli dobrih besed kljub vsemu tudi zanj.

Težke antantne represalije proti Nemčiji.

London, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Antantini zastopniki na londonski konferenci soglašajo vsi v odklonitvi nemških predlogov in izjavljajo, da se o njih sploh ne da razpravljati. Najznačilnejši je nastop Lloyd Georgea, ki je dozdej vedno zagovarjal revizijo pariških sklepov, a sedaj po izjavljanju dr. Simonsa odobrava ostro francosko taktiko. Sklepi konferencie se bodo izdelali brez sodelovanja nemških zastopnikov, ki bodo postavljeni pred gotovo dejstvo. Nemška delegacija se bo morala odločiti za sprejem ali odklonitev.

Antantini strokovnjaki, politični, gospodarski in vojaški, izdelujejo načrt represalij, ki se bodo podvzete

proti Nemčiji, ako ne bo sprejela londonske konference, ki se ji sporočilo v četrtek. Prvotna misel vojaške zasedbe se je opustila; posegli bodo najprej po gospodarskih represalijah. Se le, če bi ostale te brez uspešne, bi nastopilo vojaštvo.

LDU London, 2. marca. Reutersjev urad doznava iz francoskih krogov, da bodo Nemčiji, če ne sprejme medzavezniških predlogov, naložili nastopne kazni: 1. Naloži se 50% naklada na blago, ki ga izvažata Nemčija v medzavezniške države. 2. Določí se carinska meja, ki bo levi reński breg odrezala od ostale Nemčije. 3. Zasedba nemških premogovnikov na desnem renskem bregu. 4. Zaplomba nemških carin.

Krvavi boji med fašisti in socijalisti. Tržaški stabilimento tecnicó zažgan.

Curib, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Iz Italijanskih mest poročajo vedno o novih spopadih med fašisti in socijalisti, oziroma komunisti. Posebno hudi so bili spopadi v Florenci, kjer je prišlo med fašisti in komunisti do prave bitke. Stepli so se najprej s palicami in kamenjem, nato pa so začeli streljati. Pri tem je bilo ubitih sedem oseb, trije fašisti in štiri delavci, večje število pa ranjenih. Ker se je policija postavila na stran fašistov, so komunisti zvečer naveli na zgradbo, v kateri je nastanjeno policijsko ravnateljstvo. Redarji so na množico streljali. Ob tej priliki sta bili mrtvi še nadaljnji dve osebi. Delavci so proglasili splošno stavko, ki danes še traja. Vendar pa so tako socijalisti kot komunisti izdali

proglase, naj se delavstvo vrne na delo. V mestu vlada sedaj mir. Pričakuje se, da bodo tekom nocojšnje noči in jutri zjutraj začela z obratom zopet vse podjetja. Tudi železnice bodo jutri zopet vozile.

LDU Rim, 1. marca. »Giornale d' Italia« doznava iz Trsta, da so socijalisti v maščevanje, ker so fašisti zažgali Delavski dom, zapalili Stabilimento tecnicó di S. Marco. En policist je bil ubit. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

LDU Sant Ilario, 28. februarja Socialisti so tukaj napadli fašiste. Da se maščujejo nad njimi, so fašisti nato zažgali postopke, v katerem so lokalni delavski zbornice. Nekaj oseb je težko poškodovanih. Policija je odredila celo vrsto aretacij.

ZLATI ZAKLAD A. O. BANKE.

Dunaj, 2. marca. (Izvirno poročilo.) Pariška postaniška konferenca je včeraj zavzela svoje stališče glede protesta avstrijske vlade proti zahtevi po izročitvi zlatega zaklada. Avstrijski delegat dr. Reich je natančno označil stališče svoje vlade. Kakor doznava Vaš poročevalec iz vladnih krogov, se pričakuje ugodna rešitev te zadeve.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA.

2. marca.

Valute in devize.

Zagreb. Devize: Berlin 236—237, Italija 512—545, London 570—580, New York 0—148, Pariz 1065—1070, Praga 185 do 187, Švica 2425—2450, Dunaj 20.40 do 20.55. —Valute: dolarji 145.50—146, avstr. krona 21—21.75, carski rublji 50—70, franc. franki 1040—1050, napoleondor 495—496, nemške marke 233—236, ital. lire 533 do 534, bolgarski lev 170—0, angleški funti 550—0, češkoslovaške krone 175—0, sove. relgn 600—0.

Dunaj: dolarji 720—724, nemške

marke 1153.50—1159.50, funti 2805—2825, franc. franki 5155—5195, lire 2637.50—2657.50, dinarji 1953—1973, poljske marke 75.50—77.50, švic. franki 11.975—12.025, češke krone 906.75—912.75, madž. krona 164.50—166.50.

Praga: nemške marke 127.25, švic. franki 1318.50, lire 286, franc. franki 566.50, funti 307, dolarji 78.12, dinarji 204.50, avstr. krona 10.50, poljske marke 6.50.

Curib: Berlin 9.60, Newyork 602.50, London 23.37, Pariz 43.05, Milan 21.95, Praga 7.45, Budimpešta 1.34, Zagreb 4.05, Varšava 0.69, Dunaj 1.30, avstr. krona 0.90.

Efekti.

Zagreb: Banka za Primorje 0 do 1025, Banka za trgovino, obrt in industrijo 382—390, Eskomptna 1450—1460, Hipotekarna 315—0, Kreditna 820—840, Trgovinska 273—275, Jadranska 1780—0, Jugoslovanska 668—670, Ljubljanska kreditna 900 do 910, Narodna banka 640—645, Praštedionica 9100—9250, Riječka pučka 450 do 455.

DVAKRAT DA, KDOR HITRO DA! SPOMNITE SE JUGOSLOVENSKE MATICE!

Vprašanje Smirne.

Londonska konferenca je z odločitvijo o reviziji sevrške mirovne pogodbe načela znova vprašanje Smirne. Obstaja nevarnost, da Grčija poleg vzhodne Tracije izgubi tudi Smirno in z njo vred oni pas zapadne maloazijske obale, ki ga imajo zase- denega.

Vprašanje Smirne je obenem naj- akutnejše vprašanje obstoja Turčije. Nobeno mesto za Anatolijo ni tako važno kot to; zato je razumljivo, da se odpor kemalistov s tako silo obrača proti Grkom.

Obstoj Turčije je za enkrat še odprto vprašanje. Da ga bomo spo- znali, premislimo usodo te nekdanj tako močnega države. Pred parsto- letji še je segala država sultana še izpred Dunaja, Lvova in Dnjeprskih pragov tja do Tunezije, srednjega Ni- la, do obale Arabskega morja in no- ter v Iran. Koncem XVII. se je za- čela Turčija, na znotraj oslabiljena že prej, tudi na zunaj krčiti. Nazado- vanje se je nadaljevalo v 18. in 19. stoletju ter se je zaključilo z izidom svetovne vojne; Turčiji je naposled ostala samo še Mala Azija ali Anato- lija. Povdariti pa je treba, da je Turčija izgubila le take dežele, ki so po narodnosti neturške, kajti Sirija, Mezopotamija in Arabija so poselje- ne s semitskimi Arabci, ki so razen po veri od Turkov popolnoma »az- lični. Edina dežela, ki je res po na- rodnosti osmanska, je Mala Azija; je torej popolnoma in redu, da se je na- njo skrčila Turčija.

Vprašanje, ki sedaj stopa pred nas, je, ali bo imelo turško ljudstvo toliko moči, da se bo dokopalo do kakega napredka v omiki, ali bo zmoglo sodelovati aktivno v civili- zaciji. Ali z drugimi besedami, ali bodo Turki znali vladati svojo na- rodno državo in jo ohraniti v vseh ozirih samostojno. Ali pa bodo ostali za kulturo nedostopni ter ostali — kolonijalna pokrajina Evropejcev, obsojeni, da si Evropa njih državo razdeli v interesne sfere ter jih po vrsti spremeni v dejanske kolonije.

Ako je Turčiji zapisana usoda kolonije, potem je v redu, ako je tudi Grčija med onimi državami, ki si bo- do delile Malo Azijo; v tem slučaju naj pobašejo Smirno in sosedno oba- lo. Ako pa je Turčija zmogla se kul- turno restavrirati in spravit svoj gospodarski razvoj v tok, v tem slu- čaju brezdvomno nujno potrebuje obale in je upravičena vreči Orke iz Smirne.

Res je sicer, da je prebivalstvo na obali ali boljše v primorskih mestih grško, vsaj deloma, ponekod ve- činoma. Toda saj so tudi Reka in Trst, Pola, istrska zapadna mesta in Zadar italijanska, pa si mi zato ven- darje ne bomo dali po Italijanih za- preti dohoda do Adrije, če je vse ozadje neposredno do pristanišč na- še! Dandanes je obala last kom- paktno-narodnega ozadja, ne pa last par primorskih mest, ki jih je pose- ben tok zgodovine postavil tjakaj. Zatorej tudi Smirna spada v enoto z anatolskim ozadjem.

Sicer je Smirna prvovrstne važ- nosti za Malo Azijo. Odtod gredo vse železnice v notranjost, tu je naj- boljše pristanišče obale, kratkomalo pljuča, skozi katera more dihati Ana- tolija in ravno v sedanosti, ko se bližnji Orijent hitro civilizira, bo to pristanišče eno najvažnejših središč prometa, podjetij, trgovine. In mi, ki bomo prej ali slej prišli kot gospodarji v Solun, drugi glavni postaji na isti

prometni poti iz Evrope v Orijent, mi tudi ne moremo biti brezbržni, kdo nam sedi pred smirnskimi vrati.

Nadprodukcija pre- moga?

K temu članku v včerajšnji šte- vilki »Jugoslavija« nam piše industri- jalec:

Cene premogu na svetovnem tru- gu že dve leti padajo in nadprodukc- ija ameriškega premoga raste vedno bolj v — evropskih časopisih. Dejstvo pa je, da vse države podpi- rajo produkcijo premoga, ker vidijo rešitev gospodarske mizerije v prvi vrsti v zvišanji produkciji premoga. Kljub temu, da imata Anglija in Francija baje nadprodukcijo premo- ga, ne popustita niti tone od svoje zahteve, da jima mora Nemčija da- jati ogromne množine svojega pre- moga. Kljub temu da vlada baje v Ameriki nadprodukcija premoga in padajo cene, ga ne more dobiti n. pr. Italija zadostne množine. Južna že- leznica je naročila 300 vagonov ame- rikanskega premoga za brzovlake, pa kljub temu da ga plačuje po 15 dolarjev tona loko Trst in plačuje vagon (10 ton) ameriškega premo- ga postavljene v Ljubljano po 21.800 K, je morala ustaviti brzovla- ke Trst-Dunaj in Beograd-Praga ra- di pomanjkanja premoga.

Iz navedenih dejstev je jasno, da se ne smemo zanašati na »nadpro- dukcijo« in na »padanje« cen premo- ga na svetovnem trgu, temveč da inoramo pospeševati z vsemi sred- stvi produkcijo domačega premoga, kajti le če bomo imeli zadostne množine domačega premoga, se znižajo cene in se zboljšajo naše gospodar- ske razmere. Kakor povsod v drugih državah, stremiti moramo t. mi, da povzdignemo produkcijo premoga na višino, ki nam bo zadostovala za lastno porabo. Dokler pa bo dobivala n. pr. Južna železnica v Ljubljani dnevno namesto 100 vagonov le 80, torej 20 vagonov premalo, to- varna na Jesenicah n. pr. dnevno po 15 vagonov premalo itd., se naša industrija ne more razviti, promet ne zboljšati in trpela bo trgovina in srloh narodno gospodarstvo. Nikdar se ne zanašajmo na nadprodukcijo ameriškega in angleškega premo- ga, temveč pospešujmo produk- cijo domačega, sicer se bodo ponav- ljali slučaji Južne železnice, ki mora kljub temu, da plačuje 21.800 K za vagon ameriškega premoga ustavljati brzovlake radi pomanjka- nja premoga, čeprav pišejo evropski časopisi o nadprodukciji premoga v Ameriki in na Angleškem.

Radevolje priobčujemo ta članek slovenskega industrijalca. To tem

bolj, ker naših včerajšnjih izvajanj ne pobija, ampak jih samo spopolnju- je. Poročila z angleškega in ameri- škega premogovnega trga javljajo soglasno, da se producira v obeh deželah več premoga, kakor ga mo- re njihova domača industrija danes porabiti. In da kažejo premogovne cene vsled tega padajočo tendenco. A to nam ne more koristiti, saj ima Amerika v izobilju raznega blaga; zlasti industrijskih izdelkov, katerih nam skrajno primanjkuje. In vendar mi ne moremo do tega za nas tako nujno potrebnega blaga. Neznosno visoki kurz dolarja in ravno tako neznosno visoki prevozni stroški so nepremagljiva ovira. Ostali bodo to še tudi naprej za dogleden čas. Jed- nako je z Anglijo.

Kadar pa se razmere toliko ure- de, da bo mogla Evropa zopet v večjih množinah nakupovati v Ame- riki in Angliji, bosta vnovič vzcvet- eli tudi ameriška in angleška indus- trija, ki sedaj vsak dan bolj omeju- jeta svoje obrate, kakor nam pričajo vedno nova poročila o naraščajoči brezposelnosti. Obnovljeno obrato- vanje industrijskih podjetij pa po- menja obenem toliko povečano upo- rabo premoga, da bo sedanja nad- produkcija premoga, v kolikor se res opaža v Angliji in Ameriki, prav kmalu izgnila in bo nastopilo tudi v telu dveh državah pomanjkanje pre- moga, ki ga danes občuti ves ostali svet in so ga pred kratkim obču- tila tudi Amerikanci in Angleži.

Zato se v polni meri pridružuje- mo našemu izvestitelju v nazoru, da je za nas še za dolgo dobo edina pot v kolikor mogoče izdatnem po- višanju lastne premogovne produk- cije. Tuj premog, zlasti pa ameriški in angleški, za našo industrijo ne bo prišel še tako kmalu v poštev. Če hočemo, da se bo naša industrija raz- vijala z isto živahnostjo, ki jo kaže danes, je zato neobhodno potrebno, da skrbje vsi prizadeti krogi, zlasti tudi vlada za to, da se čim bolj po- množi produkcija premoga v naši državi sami.

Beleške.

Zanesljiva statistika na londonski konferenci.

V svojem oficijelnem ekspozaju, ki so ga izdali na londonski konfe- renci trdijo Turki, da ima vilajet Smirna 1.250.000 turških in samo 250.000 grških prebivalcev.

Grki pa ravno tako oficijelno tr- dijo, da je tam samo 450.000 Turkov ter 460.000 Grkov.

V Traciji štejejo Turki 370.000 Turkov in 204.000 Grkov, Grki pa 354.000 Turkov in 365.000 Grkov. Uboga konferenca!

Razna poročila.

Za kongres jugoslovanskih mest. Na torkovski seji zagrebškega mestnega zastopa je predlagal mestni zastopnik dr. Poltke, naj se skliče kongres vseh večjih mest Ju- goslavije. Namea tega kongresa bi bil, raz- pravljati o vseh važnejših komunalnih vprašanjih, medsebojno spoznavanje, pre- ditev občinskih samouprav z ozirom na zasedanje konstituantne itd. Predlog je bil odkazan finančnemu in samoupravnemu odboru.

Razmejitve v Dalmaciji. Dalmatinska vlada v Splitu je prejela brzovlavo pre- sedenika italijanske razmejitvene komisije senatorja Salate, v kateri ta pošilja naši komisiji pozdrave in obznanje, da radi za-

sebnih zaprek ne more takoj priti, obljubila pa, da hoče svoj prihod poizkusiti.

Fašisti v Dalmaciji. Iz Zadra javljajo, da so fašisti vdrl v trdnjavo Sv. Nibovi- la na otoku Ujani, ki leži naproti Zadru, ter odnesli steber za signaliziranje.

Prebivalstvo Sarajeva. Po končnih re- zultatih popisa prebivalstva v Sarajevu znaša število prebivalcev 59.097, in sicer 29.060 moških in 30.037 ženskih. Naših državljanov je 52.807. Po veri je 21.110 mu- simanov, 17.824 katolikov, 12.381 pravos- lavnih, 7154 židov in 420 protestantov; ostali so drugih veroizpovedav.

Poroča romunske princezine z gr- škimi kraljevičem. Iz Bukarešte javljajo od

28. februarja. Danes se je tukaj z velikimi slovenskimi vršila poroka princezine Elizabete z grškim kraljevičem Jurijem. Poutični boji v Corku. Iz Londona po- ročajo, da so v Corku oboroženi civilisti napadli vojakov, ki so se izprehajali brez orožja po cesti. Po zadnjih vesteh je pet vojakov mrtvih, 11 pa ranjenih.

Boljševiki ustrelili škofa. Ukrajinski tiskovni urad poroča: Kakor javlja »Kras- naja Zvezda«, je čezvčivka (nekako bolj-

ševiško vojno sodišče) v Jekaterinoslava ustrelila škofa Nikanerja zaradi zvez z upornimi kozaki. V Kijevu je bil objavljen seznam nad 200 rudarskih učiteljev, med njimi 37 učitelje, ki so jih ustrelili zaradi podpiranja upornikov.

Dva parnika trčila. Pred Panamskim prekopom sta zadela skupaj parnik »Inven- tor« in ameriški rušilec »Woolsey«. Rušil- ec se je potopil. En moč je mrtev, 15 jih pogrešajo, 112 pa so jih rešili.

Gospodarstvo.

STANJE NAŠE NARODNE BANKE IN KURZ DINARJA.

Glason izkaza Narodne banke SFS je bilo stanje iste 8. m. m. sledeče:

Aktiva: kovano zlato 64.062.368,42, ko- vano srebro 16.455.731,50, tuji denar 1.612.588,95, depoziti v inozemstvu in razne valute 349.626.645,57, skupaj v metalni pod- lazi 431.757.304,44 din.; posojila na monco 216.107.861,91, v vrednostnih papirjih 23.700.009,62, skupaj 239.813.871,53 din.; dolg države 3.383.275.163,61 din. (od teh za zamenjavo kron 1,1° 542.862,60 din. t. l. 4778, 171.450,40 kron). — Pasiva: na glav- nico od 50.000.000 vplačanih v kovancem zlatu 10.301.700 din.; rezervni fond 815 H- soč 206,54 din.; bankovci v prometu 3.388.656,230 din.; razne obveze banke 652.589.281,38 din.

Iz analize gornjih števil pridemo do sledečih zaključkov glede procentualnega pokritja krožečih bankovcev, katerih svoti (3.388.656,23) je treba dodati še razliko med dolgovni banke (652.589.281,38) in terjatva- mi iste (239.813.871,53) torej 412.775.409,85 din., tako da znaša skupna svota bankov- cev v prometu in bankovcev, ki jih mora držati banka na razpolago za izravnanje razlike med svojimi dolgovi in terjatvami 3.801.413.639,85 din.

Temu nasproti stoji resnično pokritje (ne oziraje se torej na dolgovanje države): v vplačani glavnic, ki odgovarja za obve- ze banke, 10.301.700 zlatih din., v metalni podlaži 431.757.334,44 din. in v rezervnem fondu 815.206 din. Skupno pokritje bankov- cev znaša torej 442.059.034,44 din., t. j. na 3.801.413.639,85 bankovcev približno 11,6%, ali z drugimi besedami: en dinar predvoje vrednosti predstavlja 8,6 dinarjev današnje vrednosti. Vsled tega bi moral dolar, kate- rega normalna pariteta znaša 5,18 dinarja in ki ima popolno metalno oziroma ban- kovno kritje, notirati 5,18 krat 8,6, t. j. 44,55 din. ali 178 kron. Danes pa notira dolar okrog 150 kron, torej nekoliko ugodnejše, nego bi odgovarjalo gornjemu pokritju.

Pomisliiti pa moramo, da je država za- ložila v pokritje izdajanja bankovcev države domne v vrednosti 2.138.377,163 din., ter da dolguje razun tega država še Narodni banki 3.383.275.163,61 din., s čem- ur bi se formalno zvišalo pokritje ban- kovcev za 5.521.652.338,61 din. To nadej- nje pokritje se izraza v normalni (pred- vojni) pariteti dinarja s 7,5 deli, t. j. v svoti od 735.220,310 dinarjev, kajti dolg drža- ve in zastava doma sta računana v de- valuirani valuti (dolar po 35—37,50 din., namesto po 5,18 din. normalne vrednosti). Ako prištejemo to nadejnj pokritje k go- rnjemu efektivnemu pokritju od 442 milj. 059.034,44 din., bi znašalo vse pokritje na- ših bankovcev 1.178.279.344,44, t. j. okrog- lo 31% ali pa 3,2 del krožečih bankovcev ter bi smel dolar notirati le 5,18 (normalna vrednost) krat 3,2, t. j. okroglo 16,50 din. ali 66 kron.

To pa bi bilo mogoče le tedaj, ako bi imelo inozemstvo, v prvi vrsti Amerika, popolno zaupanje v finančno moč in poseb- no v eksportno zmoglost naše države. Da, v resnici, ko se je pretečeno poletje raču- nalo na podlagi pretiranih poročil o naši žetvi, da bo naša trgovinska bilanca aktiv- na, je notiral dolar okoli 66 kron, dočim je lani v marcu notiral največ od 180—190 K. Dokler torej ne pride Narodna banka do metalnega in bankovnega kritja svojih bankovcev, bo dolar notiral od okoli 60 do okoli 190 K, kakor bo inozemstvo višje ali nižje cenilo našo finančno in eksportno zmoglost.

Popolno vrednost pa bodo dosegli naši bankovci še le tedaj, ko bodo imeli popol- no metalno in bankovno pokritje, oziroma, ko bo mogla odplačati država svoj dolg, ki znaša 3.383.275.163,61, v zlati valuti, za kar bi se potrebovalo okoli 90 milijonov dolarjev ali približno 466 milijonov zlatih dinarjev. S to svoto bi Narodna banka lah- ko potegnila iz prometa vse današnji de- valuirani papirnat denar ter ga nadome- stila s polnoveljavnim, t. j. s 466 milijoni dinarjev zlate vrednosti.

Ali tak neposreden skok ne bi bil koris- ten, nasprotno bi znal postati katastrofa- ten za našo narodno gospodarstvo in za našo trgovino. Naprej je potrebno, da do- seže naš denar stabilizacijo, a potem, da se postopno njegov kurz dviga, dokler ne pride donormalne. Stabilizacija, se zdi, smo že dosegli in to je že nekaj; sedaj treba s pa- metno gospodarsko, trgovsko, davčno, ca- rinsko in finančno politiko stopati proti c- lju, zboljšanju naše valute, kateremu bo podlaga zaupanje inozemstva, ki je pa od- visno tudi od naše politične urogenosti.

PREMOGOVNA KRIZA V AV- STRIJI.

Premogovna kriza, ki jo je povzročila naredba železniškega mi- nistrstva, se ni zmanjšala, marveč še poostriša. Posebno se ta kriza opaža na južni železnici, kjer pov- vzroča pomanjkanje premoga obču- ten zastoj v obratovanju. Poleg tega pa tudi primanjkanje lokomotiv. Po- manjkanje strojev je tako veliko, da južna železnica niti ne more odvažati premoga, ki ga ima na razpolago za svoje obratovanje. V koflaškem re- viziju nakopičen in za odpravljenje pravljen premog naravnost ovira obratovanje. Isto se opaža tudi v okolišu Leoben-Bruck, edinole s to razliko, da je tam položaj še bolj opasen. Kriza na južni železnici je tem občutnejša, ker je ta železnica glavna in danes že skoraj edina prometna žila med Avstrijo in Če- škoslovaško na eni, Italijo, Jugosla- vijo in orientom na drugi strani.

Star gradbeni les za Gorisko. Do- voljeno je izvažati brez plačanja carine in brez osiguranja valute star gradbeni les za Gorisko za gradbo stanovanjskih barak 300 begunskim družinam, katerih hiše so pogorele, in ki se sedaj vražjo na svoje domove.

Pregled carinskih dohodkov od iz- voza le uvoza v l. 1920—21. V juniju l. l. so znašali dohodki pri uvozu 16.508.160,15 din. v srebru; pri izvozu pa 15.052.806,91 din. v srebru; carinski dohodki pri izvozu in uvozu so znašali torej skupno 31 mil- jard 570.969,06 din. V juliju so znašali ca- rinski dohodki pri uvozu 17.436.898,05, pri izvozu pa 13.894.636,05; skupni carinski do- hodki so znašali torej 31.331.534,10 dinar- lev v srebru. V avgustu so znašali dohod- ki pri uvozu 21.998.924,46, pri izvozu pa 17.003.802,20; skupni carinski dohodki so znašali 39.002.726,66 dinarjev v srebru. V septembru so znašali dohodki pri uvozu 27.099.755,41 dinarjev, pri izvozu pa 16 mil- jionov 393,40; skupni carinski dohodki so znašali 43.670.148,94 dinarjev v srebru. V oktobru so znašali dohodki pri uvozu 33 milijonov 535.836,87, pri izvozu pa 24 mil- jionov 878.635,69; skupni carinski dohodki so torej znašali 63.414.470,56 dinarjev v srebru. V novembru so znašali carinski do- hodki pri uvozu 50.115.504,89, pri izvozu 34.930.198,83; skupno torej 85.045.703,72 di- narjev v srebru. V decembru pri uvozu 47 milijonov 168,056, pri izvozu 34.855.870; skupni carinski dohodki pri uvozu in izvo- zu so torej znašali 82.023.926 dinarjev v srebru. V januarju tega l. so znašali do- hodki pri uvozu 45.081.764, pri izvozu 27 milijonov 412,697; skupno torej 72.494,461 dinarjev v srebru. Od 1.—11. februarja t. l. so znašali carinski dohodki pri uvozu 16 milijonov 085,100, pri izvozu pa 11.906,897; skupno znašalo torej carinski dohodki 27 milijonov 964,997 dinarjev v srebru. Dohod- ki meseca decembra 1920 l. meseca Janu- arja in prvih deset dni meseca februarja 1921. l. so samo od glavnih carinar. Z ozirom na to se zamore zvišati skupna svota carinskih dohodkov za 10.000.000 di- narjev na račun dohodkov stranskih cari- narn.

Drugi tržaški vzorčni sejom se ba- vršil od 11.—25. septembra t. l.

Uspeh češkega strojne industrije v inozemstvu. Pred vojno je bila Anglija sko- raj edini dobavitelj strojnih priprav za brodoge vseh dežel. Radl vojnih izgub je nastala potreba izpolniti ladijske prosto- re v vseh državah, ki so se svetovne vojne udeleževale. Vsled tega se je češki stroj- ni industriji nudila prilika, da pokaže, kaj zamore. Združenim strojnim delniškim družbam v Smichowu se je posrečilo, do- biti naročilo od tvrde Cantiere Navale v Tržicu na Goriskem za 20 ladijskih strojev po 2800 konjskih sil s kotli in drugimi pri- tekljinami. Naročilo je dobro uspešno in kmalu potem so naročile še druge tvrde stroje, kotne in drugo pri gorl omenjeni delniški družbi.

Velika brezposelnost v Nemčiji. Število nezaposlenih v Nemčiji se je zviša- lo po statistiki podpor v mesecu januarju na 432 tisoč. Ker rodbinski člani ne dobivajo podpore in tudi po naredbi samo polovico brezposelnih, bo znašalo znova število ne- zaposlenih okoli 2 milijona ljudi.

Znižanje cen češkega sladkorja. Ce- na češkega sladkorja je takozve se znižala na 10 žsl. kron.

M. Zevaco:

Kraljev vitez.

Zgodovinski roman.
(Dalle.)

Tedaj pa se je oglasil sredi tru- šča besen krik, glasnejši od vsega rojenja maršalove čete: bil je divji, brezumen glas, kakršne slišijo le bolniki, kadar se premetavajo v vročični blodnji. Gizelo pa je zadel ta krik v srce. Tudi ona je zavpila v bliskoviti boli upanja, ponosa in ljubezni. Zakaj glas, ki ga je slišala, je grmel:

»Gizela! Evo me! Gizela! Gi- zela!»

»On je! Capestang! Evo me, Ca- pestang! Na pomoč!»

Postavila je svečo na kamin, ne da bi jo utrnila. Planila je k vratom, odprla jih in razprostrla roke:

»Na pomoč, Capestang!»

»Evo me!»

Sobana, po kateri se je spuščal njen zamirajoči pogled, je bila polna ljudi. Več ko petnajst jih je tulilo krog samega samega, zagajalo se

vani, umikalo se in besno suvalo z bodalni in meči.

Ta mož je bil on! Capestang!

Videla je, kako se ji bliža, bled, okrvavljen, strašan v svojem stek- lem gnevu. Prihajal je, z enakomer- nim korakom, kakor bi ga nesla ne- premagljiva moč usode, ki ji je nagli- lica zamalo.

Tema se je storila pred njenimi očmi...

Capestang je bil ustavlil Bliska tik pred »Tatinsko srako«. Skočil je na tla in premeril strašno sliko, ki se je nudila njegovemu pogledu.

Sredi ceste je stala kočija, prj- pravljena za na pot, in voznik je se- del na kozlu. Med vrati je slonela Nikolaeta, bela kakor prt in vsa otrp- la od tesnobe. Z desne in leve so se zgrinjale gruča vaščanov, ki so iz- težali vratove in z grozo čakali, kaj bo. Toda Capestang se ni menil za- nje; gledal je na onkraj ceste, kjer je stal zakleti grad! Velika vrata so bila razbita, in pred njimi je ležalo polno brun, železnih drogov in se- kir...

Razumel je, kaj se godi. Brez be- sede, brez najmanjšega vzklika je krenil proti razbitim vratom; le ustnice so mu igrale kakor levu, ki brusi zobe za poslednji bol.

Še meča ni izdrl. Ljudje, ki so stali zunaj, so videli, da se je sklo- nil pred pragom in nekaj pobral. Na- to je izgnil v grajsko vežo.

Vzel je bil ogromen železen drog, s katerim sta pravkar še dva bandita razbijala duri. Niti čutil ga ni v rokah; bilo mu je, kakor bi držal peresce. Stopal je nalk stroju, gihal sunkoma, sapa mu je palila ustnice. In ko je prišel do njih, je za- vpil:

»Gizela! Evo me! Gizela!»

Pobijači, ki jih je vodil Rinaldo, so prodirali iz sobane v sobano. Vsi so držali meče v rokah, samo Ri- naldo je bil pustil svojega v nožnici. Korakal je brez prenanjlenja, vihal si brke in ukazoval, živžgaje veselo fanfaro. Naposled je dospela tolpa v veliko dvorano, kamor se je slišalo razbijanje Concinijevega oddelka po zadnjih vratih.

(Dalle prib.)

Dnevne vesti.

— »Obrambni muzej« Jugoslovanske Matice. Da se zbere in ohrani ves material o našem časovno izgubljenem ozemlju na Koroškem in Primorskem, ustanovi se v okviru Jugoslovanske Matice poseben »Obrambni muzej«. To važno stvar je zasnoval naš prvi manjšinski delavec inženir Janko Mačkovšek. Ustanovni sestanek se je vršil v torek zvečer v restavraciji pri »Novem svetu«. Po zanimivih obravnavah se je izvolil prvi odbor, katerega predsednik je Janko Mačkovšek, podpredsednik Ante Beg, tajnik Saša Želaznikar, blagajnik se določi naknadno. — Vsi rodoljubi, ki imajo kakršnekoli tiskovine (časopisi, brošure, letaki, lepaki, slike itd.) o zasedenih pokrajinah, so prošeni, da jih pošljejo »Obrambnemu muzeju« (Pražakova ulica 3), kjer bodo za večne čase hranjeni, vsakomur pa oglede.

— Prepovedani koroški hujskaški listi. Minister za notranje stvari je zabilni listom »Kärntner Landmannschaft«, »Koroška domovina«, in »Kärntner Tagespost« ki izhajajo v Celovcu, oz. zadnji v Beljaku, razpečanje in razširjanje v naši državi, ker pišejo neprijateljsko o naših odnošajih in s tem slabijo ugled države.

— Ustanovni občni zbor »Kola slov. sester« se vrši 20. t. m. ob pol 14. uri v »Narodnem domu« v Ljubljani. Udeleženkam shoda je dovoljena znižana vožnja na vseh progah južne in državne železnice. Zato naj se te takoj zglase pri tajnici »Kola slov. sester«, Mestni trg 24, III. nadstropje, da se jim pravočasno dostavi izkaznice.

— Narodno gledališče v Ljubljani vzhropi na dan ustanov. skupščine »Kola slov. sester« slavnostno predstavo udeleženkam na čast. Udeleženke izven Ljubljane dobe vstopnice pri pripravljalnem odboru »Kola slov. sester« za tretinsko ceno.

— Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Vilko Baltič sprejema do nadaljnjega stranke ob ponedeljkih, sredah in četrtek od 11—13.

— Konjsko tihotapstvo ob koroški meji. Tokom zadnjih 14 dni je šlo preko meje proti Pliberku 26 konj po skrivnih potih. Čez mejo jih spravljajo največ neki nemškutarski verižniki iz Pliberka. Ali res ni sredstva, da bi se to konjsko tihotapstvo, ki vedno bujnije cvete ob koroški meji, zatrl? Kaj ni dovolj moštva na razpologo? Naši smrtni sovražniki bogatijo od tihotapstva in se posmehujejo našim oblastem, ki se dajo ukamiti od prebrisanih tihotapcev. Ako pa zaprosi poštni Slovenec za izvoz konja, pa mu rečejo oblasti, da sme konj potovati le preko Špflja v Pliberk. Na oni strani se delajo ljudem, ki se hočejo posluževati zakonitega pota, nepotrebne ovire, na drugi strani pa se more tihotapcem stopiti dovolj trdno na prste, ker le meja praelabo zastražena. Merodajne oblasti prosimo, da napravijo red.

— Izplačevanje ujetniških pristojbin. Glavno predstava delegacije ministrstva financ v Ljubljani je izplačevanje ujetniških pristojbin ustavljeno. Vsi tega se naj nadaljnje vpošiljanje tozadnjih prošni, za katere so evidenčni listi že predloženi, opusti. Za vse iz ujetništva se vračajoče pa se naj evidenčni listi tudi še nadalje izgotavljajo od občinskih uradov in pošiljajo »Vojaški intendantu za Slovenijo«, da bo za slučaj, če se izplačevanje ujetniških pristojbin zopet dovoli, za nakazovanje pripravljeno.

— Krane spomladansko dneve nam je prinesel sušec, ki je ponavadi nagajiv. Včeraj pop. je kazal taploner na solnce 35 stopinj C. V zavetju v opoldanskih urah solnce naravnost pripeka. Rano grmičevje vidno brci. Na vrhovih že kopleje in deloma celo že sejejo, kar pa se nam zdi vendar prezgodaj, ker ušec ima zavrt rep.

— Podporno društvo slepih v Ljubljani naproša župne in občinske urade, naj pošljejo zapisnike vseh slepih občanov. V zapisniku je treba navesti ime in priimek, starost in rojstni kraj, pristojno občino in sedanje bivališče, v kakih gmočnih razmerah se slepec nahaja, ali je vojni ali civilni slepec. Podporno društvo slepih ima 4. aprila svoj redni občni zbor, zato ljubljani prosijo, da bi vsaj do 25. t. m. preleto zgoraj navedene podatke.

— Nesreča z ročno granato. 28. m. m. je šel 13letni Alojzij Gonzi iz Vrhnike z materjo v Logatec. Hodil je ob cesti po travni in je nevede kodaj stopil na ročno granato, ki je vsed pritiska eksplozirala. Zadel je precejšnje rane po glavi in prsih. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. — Pepel mu je poškodoval oko. Kurjač južne železnice Franc Gosar je vozil z lokomotivo. Po nesreči mu je padel iz dimnika košček pepela v desno oko ter mu ga tako težko poškodoval, da je moral iti v ljubljansko bolnico.

— Razno tatvine. Zasebnici Barborfer Frančiški v Cerkevni ulici v Ljubljani je bilo dne 27. m. m. iz miznice ukradenih 1000 K. O tatu ni sleda. — Čevljarški vajenc K. A. iz Gilinc je sumljiv, da je pokradel služkinji M. Molik površno jopo in 120 K denarja. K. je zaradi tatvine že večkrat predkaznovan. — Na Illoviči je neki nemško govoreči potepuh ukradel Mariji Keber 2300 K denarja.

Ljubljana.

— Znatna poškodba v stanovanjski hiši Jadranske banke. V noči od točka na sredo se je okrog polnoči porušil 15 cm debeli ločilni zid v novi stavbi Jadranske banke v Pražakovi ulici. Zid se je raztezal skozi tri etaže in ni imel temelja, ampak je stal v kliti na gurti, v I. nadstropju pa je bil njet po železnem nosilcu. Kakor nam poroča strokovnjak, je bila konstrukcija po stavbnem režu pravilna in bi morala v normalnih razmerah odgovarjati. Građeče podjetje, Stavbena družba d. d., preje »Krainische Baugesellschaft«, pa je vporabljala slabo opeko in še slabšo malto ter vrhu tega bržčas zagrešila še slabo izvršitev. Vsi delovniki ločilnega zidu je trpelo tudi zunanje zidovje, kar je tem opasnejše, ker stojijo poslopje ob novootvorjeni prometni cesti, ki je tudi za najtežje tovrstne avtomobile ne bo mogoče zapreti. O nevarnosti v slučaju potreba niti ne govorimo.

— Slavni slovaški slikar Joža Uprka v Ljubljani. Slovaški slikar Joža Uprka, katerega krasne slike iz slovaškega narodnega življenja so znane po celem svetu, se je mudil te dni v Ljubljani. Bil je na obisku pri svojem rojaku tukajšnjem lekarnarju G. Trnkoczyju. Predčerašnjem je Uprka zapustil Ljubljano in se napotil v Rim.

— »Studentenheim« v Ljubljani. Prejeli smo: »Jugoslavija« je že pisala o Studentenheimu v Auerspergovih hiši, ki vzgaja dijake v skrajno nemško šovinističnem duhu. Zakaj trojico merodajni faktorji še vedno, da se v srcu Slovenije godi kaj sličnega. Zadnje ljudsko štetje je pokazalo, da Nemcev na ozemlju Slovenije ni, ako izvzamemo kočevski otok. Skritih nemčurjev pa je še dosti in vsi ti se nadejajo, da se bodo vrnili stari časi Avstrije in nemšva naši zemlji. Nikake potuše tem elementom. Razpustite nemško gimnazijo! Zadržite paralele v Kočevju. Pred vsem pa razčistite Studentenheim, to gnezdo, kjer se vzgaja mladino v strupenem šovinističnem duhu. Pomislite samo, ali bi Nemci v Celovcu trpeli slovenski dijaški konvikt Razbič bi ga v kosce. Vlada naj stori svojo prokieto dolžnost napram narodu in državi. Glavni vzdrževatelj Studentenheima je neki advokat, ki s civilnim smehom na ustih pritiska kljube naših uradov in s svojo neuglano vsiljivostjo terorizira naše uradništvo. Ravnaite 20 njim tako, kakor so ravnali Nemci z dr. Schaubachom. Vsaka neumestna poputljivost se bo maščevala nad nami. Caveant consules...!

— Stanovanjskemu uradu pripravljamo, naj prezleda imeniki članov nemških bolniških društev, kar upotovi najlažje na podlagi starih Laibacher Zeitung po novem letu. Tam so se z izizavnim namenom izkazovali vsi tisti ljubljanci, ki so se odkupili za novoletna voščila na korist Schulvereinu in Südmarki. Imenike članov so žal funkcionarji uničili, oziroma odnesli čez mejo, preden so bila društva razpuščena, oz. sekvestrirana. Marsikateri podpiratelj teh protinarodnih društev je brez potrebe v Ljubljani in razpolaga z razkošnim stanovanjem. Seve se bodo našli med dobrimi tiki teh strupenih nemških društev tudi moške, ki stoje danes na odličnih mestih državnih lužb.

— I. Slovanski večer, ki ga priredi Jugoslovansko napr. akad. društvo Jadran danes 3. t. m. v Narodnem domu se prične točno ob pol 20. ker morata g. Snidler in g. Zathy, ki sodelujeta pri akademiji, nastopiti isti večer še v operi Dalibor. Pri akademiji sodelujejo ga Markova in ga Smolenska, eg. Putjata, Snidler, Zathy in Ravnik ter pevski zbor Jadrana. Ga Lovčeva bo tudi odelovala. Natančnejši vzpored v dvoran.

— V ljubljansko javno bolnico je bilo prejetih minulega meseca 889 bolnikov, med temi 67 porodnic. V istem času je bilo rojenih 70 otrok, umrlo je pa vseh skupaj 34 oseb.

— Najnovejšo ljubljansko smetišče si lahko ogledate na levi strani poti iz Šiške skozi Lattermanov drevored, kamor vozijo od vseh strani M. O. L. (mestna občina ljubljanska) vozovi različne odpadke, smeti in pepel, dasti stojijo ravno pred istimi prostorom svarilne tablice ravnosti občine, da je tu odkladanje teh predmetov pod kaznivo prepovedano. Za setalec res prijetni izprehodi, posebno kadar pihna močen veter od severa.

— O steklem psu na Barju nam še poročajo: Dne 28. m. m. so zaznali prebi-

valci na Izanski cesti, da se že cel dan klati tam okrog srednjevelik, rujav in beolisast dolgolaki pes s košatim repom. Pes je bil brez nagobčnika, se obnašal sumljivo ter so mu iz gobca tekle sline. Policija je takoj odposlala na Barje stražnika Trovtovska s puško. Stražnik je psa kmalu izsledil ter ga na travniku blizu Izanske mitnice ustrelil. Konjaču se je naročilo, da ne sme psa pokopati brez oblastvenega naročila.

— Las v krutju pojedla. Neka Vrhovnik Helena je kupila pri neki stolnici na Martinovi cesti struco kruha. Včeraj zjutraj je skuhala kavo in si nadrobila struco vanjo. Pri tem pa ni zapazila, da je v struci las, ki ga je pojedla. Las jo je začel tako močno rezati v grlu, da je morala iti iskat pomoči v bolnico.

— Vlom v velotrgovino Skaberne na Mestnem trgu. Včeraj v času opoldanskega odmora je vlomil neznan zlikovec v trgovino Skaberne na Mestnem trgu ter odnesel iz blagajne nad 20.000 kron. Vlomilec je vdrl v trgovino skozi vrata na hodniku tako, da je prerezal pri ključavnici les. Tatu še niso na sledu.

— Zaradi nesrečno ljubezni. Vest, da se je Inka Lukman iz Rožne doline zastrupila vsled nesrečne ljubezni, ne odgovarja resnici. Ko so jo prepeljali v bolnico, se je spočela sicer misliti, da gre za zastrupljenje, toda pozneje se je doznalo, da jo je zadel kap vsled navala krvi na možgane, vsled česar je umrla.

— Pevska vaja Glasbene Matice se vrši v četrtek 3. t. m. (ne v petek 4. t. m.), in sicer ob 6. za ženske, ob 8. za moški zbor.

— Izgubila se je zelenkastočrna denarnica z večjo svoto denarja od Mühlensovne hiše na Dunajski cesti do tesaljšča Zakotnik in od tam po Dunajski, Bielweisovi in Gosposvetški cesti do Zormanove hiše v Šiški. Odda naj sep roti nagradi na policijski ravnatelstvu ali pa Dunajska cesta 36, pritičje levo.

— Ukradena ali izgubljena denarnica? Na javnem stranišču na Marjinem trgu je bila iz suknje izgubljena ali pa ukradena gospoda Josipa Sannčina, trgovca v Trstu, denarnica z okoli 5000 K, 100 lrami ter potnim listom in drugim listinam. V slučaju, da je bila denarnica izgubljena, se poštem najditelj prositi, da jo proti nagradi prinese v upravo našega lista.

Celje.

— Čudno postopanje. Celjski tovarnar Westen je pričel čudno postopati s svojim delavstvom. Hotel je upeljati 10 ur delavnik na ta način, da bi imeli delavci po tem ob sobotah prost. Sveda zasleduje s tem svoje posebne namene in bi potem počasi odpravil prsto soboto ter tako v svojo tovarno upeljal zopet 10 urnik. Ker delavski zaupniki nato niso pristali, jih je posled za nekaj časa na neplačan dopust. Upamo, da bodo oblasti nastopile in napravile red.

— Nemški industrijalci in trgovci v Celju in okolici vzdržujejo v svojih službah razne tuje državljane. Pa ne le to, privabijo hočejo še nove in tako pomnoževati vrste svojega »Sportklub«, v katerem se goli vsa tukajšnja nemška propaganda. To so pozikavali uveljaviti tudi v nemškem mestnem milnu. Tudi neki trgovec je odpustil dve slovenski moči in nastavlil mesto njih Nemce v svoji trgovini. Dobro bi bilo, da bi oblast tem pojavom posvetila večjo pozornost. Na razpolgo je dovolj domačih moči in importa tujecev nič ne rabimo!

— Slovenska zaprisega vojaških novincev se je izvršila minul ponedeljek pri nas. Sodelovala je ob tej priliki tudi vojaška godba.

— Epidemija koz se vedno bolj širi. Vsak dan se dogajajo novi slučajji. Zaprtih je par trgovin v Gosposki ulici, ena na Dečkovem trgu, ena na Glavnem trgu ter tudi podružnica Jadranske banke na Glavnem trgu. Pri par okuženih hišah je tudi policijska straža. V našem mestu živi precej naših rojakov v Primorju, ki so večimoma v naših službah. Ne dopade pa nam, da se mnoge teh družin kaj rade poslužujejo v občevarni italijansčine. Italijansko klepetanje ti udarja na uho ob vsakem koraku. Čas je, da ta grda razvada izgine.

— Jajca so minule dni zopet popolnoma izgubila z našega trga. Blizajo se velikonočni prazniki in se pripravljajo pač novo povišanje cen na jajca.

— Svoje lastno glasilo namerava pričeti izdajati Celjska Sokolska župa.

— I. letošnje porotno zasedanje pri celjskem okrožnem sodišču se prične prihodnji ponedeljek 7. marca.

— Strossmajerjevo ulico so pričeli popravljati in nasipavati. Bila je že skrapna potreba.

— Večjo množino hmeljevovk bodo dražbali v nedeljo 6. marca ob 3. popoldne pod Vipoto od dveh golobov naprej. Interesenti se naj sijejo ob 2. uri pri dveh golobih.

— Hranilna knjižica Ljubljanske kreditne banke za 100.000 kron se je našla na kolodvoru v Celju. Glasl se na lne Valentin Bek.

— NAŠA POŽRTVOVALNOST ZA TRPEČE BRATE! SPOMINJAJTE SE »JUGOSLOVENSKE MATICE«!

Koroško.

— Korošci, ne prodajajte rodne zemlje Nemcem! Po spodnjem Koroškem, zlasti v občini Glogasnici, je močno gibanje za izselitev v Prekmurje. Vendar pa še vse nestrpno čaka končne rešitve koroškega vprašanja. Pri tej priliki bi opozorjali koroške Slovence, naj nikar ne zapuščajo svoje rodne zemlje Nemcem. Vztrajajte, čas rešitve bo prišel prej ali slej!

— »Miesstal bittet um Abstimmung« (Mežiška dolina prosí za glasovanje), tako smo nedavno čitali — na lepakih, ki so bili nabiti po celovških hišah. Radi tistih 10 mežiških nemškutarskih siromakov, ki niso zadovoljni z Jugoslavijo, pač ne bo treba plebiscita. Ker je tudi v Ljubljani peščica Nemcev, se ne bi prav nič čudili, če bi čitali nekoč n. pr. v Gradcu lepake: »Laibach bittet um Abstimmung«.

— Postopanje avstrijskih oblasti na Koroškem. Pišejo nam: Notarski namestnik v Prevaljah g. dr. Senčar je nedavno potoval s pravilno opravljenim potnim listom v Celovec. Ko je v Celovcu na kolodvoru izstopil, so ga nenadoma prijel avstrijski orožniki in ga vedli k mestni orožniški komandi. Po daljšem prerekanju so ga sicer izpustili, a odvezli so mu potni list. Drugi dan ga je policijski svetnik deželne vlade nesramno ozmerjal ter na potnem listu vizum avstrijskega zastopništva v Ljubljani prečrtal. Dr. Senčar je moral sveda takoj zapustiti Celovec. — Julijana Podrečnik, služkinja pri učiteljici Vreček, je hotela 17. januarja obiskati svoje starše v občini Žitarivasi, kjer ima tudi sama domovinsko pravico. Imela je pravičen potni list. Ko je dospela tja, so jo nemški orožniki pozvali, naj se zglaš v Pliberku pri tajnem policistu Doberniku. Na potu s kolodvora proti Pliberku jo je srečal policist Dobernik, kateremu je morala pokazati potni list. Komaj je možakar prečital njeno ime, jo je narahlil: »Vi službujete pri učiteljici Vreček, ki je nevarna agitatorica. Vi nimate ničesar več opraviti na Koroškem, ste izgnani. Ako boste šli k staršem, Vas dam aretirati.« Podrečnik je morala v spremstvu policistov nazaj v Jugoslavijo. Na potni list ji je Dobernik še napisal: Izselila se 17. januarja 1921. — Podobnih slučajev imamo na Koroškem vse polno. Še na Kitajskem spoštujemo mednarodno pravo, a v »kulturni« Koroški ne upoštevajo niti vizuma svojega lastnega zastopnika. Bo že prišel čas, ko bomo dejali: »Zob za zob«!

Primorje.

— Ostro resolucijo proti fašizmu so sprejeli na shodu pri Sv. Luciji ob Soči. V resoluciji zborovalci ostro obsojajo vse surove napade fašistov, ki se v vedno večji meri pojavljajo v zasedenem ozemlju. Apellirajo na vlado, ki mora čuvati imetje in pravice svojih državljanov, da napravi v tem oziru takojšen red.

— Italijane vabijo v Postojno. Občinsko zastopstvo v Postojni se je obrnilo do italijanske vlade s posebno prošnjo, v kateri zahteva mesto Logatca Postojno za mednarodno postajo med Jugoslavijo in Italijo. Prošnjo utemeljujejo s tem, da se bo Postojna pomnožila na ta način z italijanskimi elementi, kar bo pospeševalo italijanstvo Postojne. Upamo, da s to zahtevo ni identična želja postojnskega prebivastva, ki se pač gotovo zahvaljuje za italijanske elemente!

— V Šempetru v Benečiji je končno imenovan za župnika Slovenec g. Petričič. Njegova potrditev se je dolgo zavlekla, ker je bil g. župnik znan pri vladi kot slovanofil. Če že v Benečiji tako delajo, se pač ne smemo čuditi italijanskemu tororju na Primorskem in Notranjskem.

Gledališče in glasba.

— Uspeh Rijavca in Ličarja v Pragi. Koncert, ki sta ga imela Rijavec in Ličar v dvorani Lucerna v Pragi, je posetilo nad 2000 ljudi. Več jih v dvorano sploh ni moglo iti. Oba umetnika sta žela od praškega občinstva priznanje.

Sokolstvo.

— Slavnostna izročitev zastave sokolskemu društvu v Logatcu. V nedeljo dne 6. t. m. se izročil na slavnosten način sokolska zastava br. društvu v Logatcu. Po italijanski zasedbi je hranilo zastavo starčinstvo Saveza, ker bi jo sicer Italijani uničili. P. zivljamo vsa bratska društva Ljubljane in okolice, da se v kar največjem številu udeležijo te slavnosti. Odhod iz Ljubljane na Vrhniko z vlakom ob 7.25. Od Vrhnike na

prej peš do Logatca. Iz Logatca se vračamo popoldne okoli tretje ure zopet peš na Vrhniko, odkoder odhajamo z vlakom ob 18.34. Bratska društva naj javijo takoj številu udeležnikov radi naročitve kosila.

Pokrajina.

— Trebelno. Zapustila sta nas nadežljivi Klanšek in njegova gospa soproga, ki sta v nemornim delovanjem v kratkem času povzdignila našo šolo med prve v okraju. Bila sta splošno priljubljena, le žal, da sta od nas tako kmalu odšla. Iz odhodnic je nabrala go poštarica Tinka Piškurjeva za Slovensko Matico 520 K, od katere svota je daroval g. Klanšek 400 K. Kakor čujemo, pride k nam za nadežtelja g. Josip Jekli, ki je kot zaveden slovenski učitelj preстал na Koroškem nepopisno gorje pred nemškimi tolpami. Imenovani je izboren čebelar in sploh strokovnjak v šoli in narodnem gospodarstvu, zato mu ključem dobro došlet!

— Vrhu pri Moravčah. Pred kratkim je bilo v neki tukajšnji hiši zbranih več fantov, ki so se kasno ponoči razšli. Ko je neki Zore iz Stegen, ki je odšel zadnji, prišel par sto metrov naprej, ga je ustavil neki Peterka iz Moravč ter ga suval in mu deljal, naj boži. Zore je odšel naprej, Peterka pa je vzel iz žepa samokres in ustrelil za njim. K sreči ga ni zadel. Surovost, ki je pred vojno že skoraj nismo poznali na dežel, nam je vojna zopet prinesla. Trajalo bo še precej časa, predno bodo izginit vse posledice vojne.

— Trata. Ignac Mravija, gostač iz Brebovnice pri Trzinu, je ležal doma na klopi pri peči. Med spanjem mu je zlezal ščurek v levo uho. Ker ga sam ni mogel odstraniti se je moral podati v ljubljansko bolnico.

— Dragomilje. V nedeljo popoldne je izbruhnil pri nekem posetniku v Dragomiljah silen požar, ki je upeljal posetniku hišo in gospodarsko poslopje. Požar so najbrže zanetili igrajoči se otroci.

— Smarje pri Jelšah. Pišejo nam: Organizacija vojnih invalidov opozarja marčborsko »Stražo«, da ji bo kmalu dala priložnost, da njen odgovorni urednik pred sodiščem opraviči napad na člana organizacije in tobačnega založnika Ivana Anderlaha. Napad izvira iz nevoščljivosti in političnega nasprotstva. Anderlah je dobil zalogo kot domačin Slovenec in resnični invalid brez vsake protokolje. Zalogo vodi sam in sicer v prostorih, kjer je bila že prej celih 20 let.

Mali oglasi.

Proda se:

RAZNO POHIŠTVO

posoda itd. se prodaja vsak dan od 2.—4. pop. Cankarjevo nabr. 7. II.

VINO.

Imam 5—6 vagonov vina. Vino je vse belg in staro od 1918, čisto in okusno. Porabna za največje hotele. Dobi se tudi lahko na drobno če kdo želi. Cene zmerne. Obračun se k Milani Kurjaku, Zeman, Cara Dušana ul. 61. 351

CISTO NOVO

opremljeno čevljarsko delavnico v najboljšem stanju, Naslov v upravnistvu Jugoslavije. 353

MADRACI

tridelni prvovrstni prima prevleka čvrsta polnjeni s la afrikansko morsko travo, 4 garnitura za posteljo K 1150 franko povzete je ali proti predplačilu pošilja »Columbia« Maribor. Cvetlična ul. 8. 270

DOBRO OHRANJEN KLAVIR

(Stitzlůgal) se za primerno ceno prodaja. Dunajska c. 71 nasproti vojašnice. 354

MED (TRČAN)

najfinjši namizni za pečivo, garantirano čebelni potanec kg a 50 K. Poštai zavoj 4 kg medu 240 K franko tam. Pošilja se po pošti in po železnici. A. Maček, čebelar, Vrhnika. 214

Kupi se!

DOBRO OHRANJEN OTROČJI VOZICEK. Cenjene ponudbe prosim pod »voziček« na upravo Jugoslavije.

KUPIM

»Slovenski Branik«, in »Slovenski Narod«, »Naše Zapiske«, »Narodni list« letnik 1913 in »Slovenca« ter »Edinost« letnik 1912 in 1913. Pisma na Janez Štulpec, p. Radinci. 351

Službe:

ISČE SE KROJAŠKI

pomočnik, ki je izvežban tudi v rezanju in zna dobro šivati. M. Poljanšek, Dolnji Logatec. 358

Razno:

ZA TAKOJ

iščemo mebljavno sobo oz. samo posteljo, soliden gospod, če le mogoče v mestu ali bližnji kolici Ljubljane. Cenjene ponudbe posim pod 345 na upravo lista. 345

KDO

sprejme na stanovanje in na lirano poštnega, starejšega gospoda. Cenjene ponudbe prosim pod 348 na upravo lista.

K. Green: Nevestina skrivnost. (Dalje.)

Ta točka ni bila brez pomena. Dekle se je moralo obrniti k znanecem, ali pa je bilo res ob pamet. Na moje vprašanje mi je gospa A. ime novala hiše, kjer je občevala hči, do dala pa je, da se mudi najboljša nje na prijateljica baš zdaj v Evropi, a z drugimi rodbinami da je premalo kamača in jih ne more posetiti kar toka.

Prtljage, pravite, da nima nikake? Ne. Ko sem pregledovala njene stvari, nisem pogrešila ničesar. Tudi svoj nakit in uro je pustila doma.

To me je vznemirilo. Skušal sem ugeniti po materinem pogledu, ali se res ne boji hujšega, nego je priznala meni. Mari je slepa, da ne vidi možnosti, ki je tako blizu? O tem sem se moral preveriti.

Pri mojem prizadevanju, da najdem vašo hčer, sem dejal, mi bo de jstvo, da razpolaga s tako neznanimi sredstvi, v veliko olajšavo. Ali najprej se moram prepričati, ali ni udeležena pri tej stvari še tretja oseba, recimo — možkega spola. Mari ste trdno prepričani, da se ne zanima na tihem za kakega neznanca?

Ponoviti vam morem le njene lastne besede, je rekla nesrečna mati. Ko sem jo videla zadnjikrat (to je, prednočnim), je bila tako mrzlično razburjena in tako drugačna nego sicer, da sem nehote izrazil strah, kaj bo, če zbolji pred poroko. Tedaj pa je udarila v nenaraven smeh, ki mi še zdaj zveni po ušesih, in dejala: Niti ne sanja se mi, da bi zbolela, vsaj toliko časa ne, dokler nisem doktorjeva žena.

Detektiv je pomolčal in vprašal nato: Ali sem vam že omenil, da je ženska gospodična A. zdravnik?

To je bilo več, nego je mogel prenesti poslušalec v svoji mučni negotovosti. Doktor Kameron je skočil pokoncu in kriknil srdito:

Cemu se norčujete iz mene? Gospodična, o kateri govorite, je moja lastna nevesta, vi pa mi predete istorijo brez konca in kraja vse, kar želim še vedeti, je to, ali najdem nevesto ob določenih uri pred oltarjem, ali postanem žrtve javnega škandala, ki mora pokvariti vso mojo karjero. Zdej je ura polpetih, in ob osmih —

Vem, ga je prekinil gost, toda moje ime je Ebenezer Gryce in moje geslo se glasi: Kdor počasi hodi, prej domov pride. S svojo povestjo sem vas mudil le zato, ker —

Ali doktorjevo potrpljenje je bilo pri kraju.

Samo nekaj mi povejte, je vzklknil: ali se je gospodična Goretorexova vrnila k svojim staršem? Da ali ne! Ne, je bil odgovor. Niti ni poslala obvestila? Detektiv je zmajal z glavo. Doktor Kameron se je ugriznil v ustnice, bušil v hripav smeh in se obrnil proti oknu.

Poroke potemtakem ne bo, je rekel suho, in svatovski voz lahko odpovem.

Narobe, je šepnil Gryce, stopivši k njemu, kočije potrebujeva takoj. Dokler ne pride, poslušajte mojo povest do kraja.

Ali me niste že dovolj izmučili? Dobro, vdam se. Povejte le, kaj veste in kam me hočete peljati?

V hotel C., je odgovoril detektiv in pritisnil na električni zvonec.

Lepa pot na moj poročni dan! In s kakšnim namenom? Tam najdeva osebo, ki se imenuje Mildred Farley; ako jo človek pogleda, ni stavil glavo, da ima pred seboj izvornik tegale portreta nad vašim kaminom.

Doktorja je izpreletela mrzla zona. Mari je res izvornik? je vprašal ves osupel.

Ako bi vedel to, vas ne bi potreboval; prošil bi gospo Goretorexovo, naj se pelje z mano pogledat.

In čemu je ne prosite? Dama, ki jo pozna vse mesto, bi zbudila pozornost, ako bi se pojavila na dan hčerine poroke v hotelu. Z vami pa je drugače. Zdravnik ste in vaša navzočnost ni nikjer sumljiva. Uredim vam priliko, da si lahko ogledate mlado damo, ne da bi vas ona videla.

In če je v resnici le Mildred Farley, kakor pravi sama?

Tedaj se peljite naravnost h Goretorexovim in bodite prepričani, da najdete svojo nevesto tam.

Doktor Kameron se ni več obotavljal. Voz je bil naročen; med čakanjem nanj je detektiv končal svoje poročilo. Le govorite, je rekel doktor, zdaj vas poslušam drage volje. Najhujše itak že vem.

Zdi se, je povzel Gryce, da ima gospa Goretorexova neomejeno zaupanje v bistroumnost policije, drugače pač ne bi bila pričakovala, da mi bo z njenimi podatki mogoče, izpuniti svojo nalogo v treh dneh. Vse kar sem vedel, je bilo vendar zgolj to, da je hči ostavila dom brez prtljage. Da ne bi zašel na krivo sled in s tem gubil dragocenega časa, sem si izprosil od gospe A. fotografijo mlade dame in dovoljenje, da smem poizvedovati tudi med služničadjo.

Joj, je vzklknila zbegana mati,

živna duša v hiši ne slutiti, da je moja nči izginila brez vednosti in volje svojih roditeljev. Kakor hitro se zapremo poslom, je skrivnost takorekoč na ulici.

Moja vprašanja bodo takšna, da ne bo nihče vedel, kam merijo.

Gospa me je čudno pogledala. Eno naših služkinj, je dejala, smo nedavno odslovili. S tem sem ustregla hčerki, ki ji dekle ni bilo povšeči. Jaz zase nisem imela ničesar zoper njo in sem bila zadovoljna z njenim celom; spričo hčerine razdražljivosti pa se mi je zdelo bolje, storiti po njeni volji. Morda se lahko obrnete do te osebe.

Ze sem menil, da vidim konček zamotane širene. Ali je povedala gospodična kak vzrok svoje mržnje? sem vprašal.

Ničesar posebnega; rekla je, da je radosna in vsiljiva. Najbrže je iztikala preveč po njeni opremi, je dejala gospa Goretorexova. Njen glas je pričal razločno, da si ne more misliti, kako naj bi vedela služkinja za skrivališče njene ponosne hčere, ko niti ona, mati, ne ve. Na svojo zahtevno pa sem dobil od nje dekletov naslov, in ko sem odredil vse druge policijske ukrepe, sem se napolil tja.

Ne bom vam obširno ponavljal svojega razgovora s služkinjo. Bil je podoben tisoč drugim, ki sem jih imel ob takih in enakih prilikah. Sama ne vedoč kako, je izblebetala vse, karkoli je vedela o gospodični Goretorexovi, in še marsikaj drugega, kar ni spadalo k stvari. Njeno žlobudranje se je vrtilo največ okoli nekega dekleta, ki je pogosto prihajalo v hišo, da je šivalo za gospodično; hočeš, nočeš, moral sem poslušati vse, da sem izvedel edino važno podrobnost: nekoč je bila zalutala mlado damo, ko je baš pisala pismo. Gospodična je vsa zardeva od jeze, ozmerjala služkinjo, da nikoli tega, in ji zagrozila z odpustom, ki potem res ni dolgo čakala nanj.

In tisto pismo? je vprašal doktor Kameron, trudeč se zama, da bi ohranil miren obraz.

Bilo je šele začeto: »Ljubljeni moj D...« je bilo vse, kar je ujeeto dekle z očini. Morda je bilo namerjano bodočemu soprogu. Kdo ve?

O tem ni dvoma, je rekel doktor posmehljivo.

Detektiv je vedel dovolj. Potemtakem ne bodočemu soprogu, je dejal resnobno. Tudi sicer ni med njenimi znanci nobenega, ki bi se pisal s to začetno črko. To me je potrdilo v moji prvotni domnevi, da je zapletena v skrivnostno izginjenje gospodične Goretorexove tretja oseba.

Uravnal sem svoje korake po tem, razposlal v razne kraje natančen opis njene osebe in obleke ter dal

polzvedovati po nji povsod in izprašati vse njene prijatelje. Celo tu, v vaši sprejemnici, gospod doktor, je bil tajni policist in je govoril z vami pol ure, ne da bi bili slutili, kaj je njegov pravi namen. Toda ves trud se je zdel zaman. Davi pa sem prejel obvestilo, da je večeraj obedovala v neki gostilni oseba, ki se ujema z mojim opisom, in šla potem v hotel C., kjer stamuje v sobi 153. Pol ure nato sem bil tam in čez pet minut sem jo bil videl.

Ali je bila — ali je res — je zajecal doktor.

Rekel sem vam že, da se mi je zdelo, kakor bi gledal izvornik onele slike, je odgovoril Gryce. Vendar pa ne morem priseči, da bi bila res gospodična Goretorexova. Njene črte so pač črte izginele neveste, ali obleka ni povsem takšna, v kakršni je baje odšla gospodična iz domače hiše. Stari praktiki pazimo na podobne razlike. Tako stoji na primer v opisu: fina višnjeva suknena obleka s črnim obšitkom; tista oseba pa ima sicer višnjevo obleko, toda od grobe vrhata blaga in brez črnega obšitka. Vrhutega nosi uro, dočim vemo, da je pustila gospodična Goretorexova svojo doma. In vendar, je dodal, kakor bi videl, da se jasni zdravnikov obraz, čeprav je gledal v nasprotni konec sobe, obleko je laglje izpremeniti nego obličje. Razna mala nasprotstva z opisom so mi sicer še nejasna, toda po mojem prepričanju mora biti oseba v sobi 153 dama, ki smo je izgubili. Z vašo pomočjo bomo kmalu vedeli, pri čem da smo.

Ampak, je rekel doktor z mrklim pogledom, če ima tisti tretji, ki namigavate nanj, svoje prste vmes — Voz je tukaj! je vzklknil Gryce. To reki je odločno vstal, in doktor mu je sledil brez ugovaranja.

Tretje poglavje. Vožnja v hotel, ki je bil precej daleč, jima ji minila molče. Gryce je gledal skozi okence, in doktor Kameron se nikakor ni čutil razpoloženeza za kak pogovor; bil je vznemirjen in poln mračnih misli. Nepričakovani udarec, ki ga je bil zadel, mu je težko ranil — ne srca, tega se je zdaj zavedal — marveč čustvos. Misli je zgolj na ponižanje, ki ga čaka in mora vreči temno senčjo na vso njegovo bodočnost. Bilo je strašno, bilo je neznosno! Ali je res mogoče, da so ga tako podlo prevarili in osleparili ter bo zdaj svet s prstom kazal nanj, zapusčenega in osramočenega?

Sto podrobnosti je vstajalo v njegovem spominu in pričalo, da je ta ponosna, hladna ženska sicer sprejela njega, vendar je bilo to ga ni nikoli, niti ji ni bilo do njegove ljubezni. Zavedal se je z groz da

ni bil on predmet njenih misli in čuvstva. Kar je smatral za fino umerjenost, plemenito obvladanje same sebe in pravo žensko dostojanstvo, ni bilo pravzaprav nič drugega nego mrzla preračunatost, za katero se je skrivala brezbržnost in morda celo odpor. Z grenkim posmehom si je moral priznati, da ni čutil tega do danes — do svojega poročnega dne. Pošiljal ji je dragocene darove in lišpa svoj dom, da bi sprejel nevesto, ona pa je s klavnim izgovorom zapustila starše, da bi mu ubežala! Tudi najkrotkejšega človeka je moralo razjariti, tudi najplemenitejšega je moralo storiti zaničevalca živinega rodu. Strašno razburjenje se mu je poznalo na obrazu in krčevito je stiskal roko. Njegov sled je bil storjen: ako je bila gospodična Goretorexova, kakor se je bal, tukaj skrita, namestu da bi se pripravljala v očetovi hiši na slovesnost, h kateri je bilo povabljenih na stotine gostov, potem tudi njemu ni bilo več ostati v tem mestu. Hotel ga je zapustiti in pobegniti iz domače dežele, da se ogne posamehvanju sovražnikov in enako mučenemu sočutju prijateljskih duš. Ze se je videl v dnu na širokem morju; tedaj pa je voz obstal. Bila sta pred hotelom, in doktorjeve misli so ubrale drugo smer.

Koliko je ura? je vprašal naglo. Natanko pet minut manjka do šestih, je odgovoril detektiv.

Tako pozno! Ako mi je zdaj usoda mila in se izkaže, da je bila vaša domneva napačna, ne pridem več do osmih na trg Sv. Nikolaja.

Pač, je odvrnil spremljevalec. Od vas do semkaj sva rabila točno osemdeset minut, in istotoliko vam zadošča za povratek. Ako računava za najin tukajšnji popravek deset minut, vam ostane še cele pol ure, da oblečete ženitovanjski frak in nastopite pravočasno svojo vlogo pri nočnejši slavnosti.

Na pragu hotela se je doktor Kameron zdajci ustavil.

Spominjam vas vaše obljube, je dejal. Ne sme me videti!

Beseda velja. Skušajva se sploh ogniti sleherni pozornosti.

Gryce je skomignil z rameni. Zanesite se name! je rekel kratko.

Krenila sta po stopnicah, prekoračila mostovž in obstala na temnem hodniku.

Počakajte! je šepnil detektiv in stopil k sobarici, ki je bila v bližini.

Pregovoril je z njo par besedi; nato je ženska naglo krenila mimo doktorja k nekim vratom, vzela iz žepa ključ in odklenila.

Pošljite naročnino!

Svarilo.
Za mojo hčerko ANO KUNTARA ne prevzamem nobena plačila, v slučaju, da kje napravi dolgove.
Marlija Kuntara
Zotec.

ODIX
Najboljša voda za usta. — Odstranjuje smjesta neugodan dah.
E. M. PENKALA i drug, Zagreb.

Razstava damskih slammikov
v torek 1., sredo 2. in četrtek 3. t. m. v Mariboru, hotel Union,
v petek 4. t. m. in sobota 5. t. m. v Celju, hotel Evropa.
Najnovjši inozemski modeli.

Razprodaja dunajskih in pariških damskih slammikov
v Slovenjgradcu št. 151 do sobote 5. t. m. zvečer.

Natečaj.
Uprava veleposestva Beltinci v Prekmurju razpisuje s tem javen natečaj službe
veleposestniškega mernika (geometra)
z daljšo vsestransko prakso v geodeziji.
Pristojbine, spojene s to službo, obsegajo:
a) K 3600.— mesečne plače v gotovini;
b) K 50.— kot dnevnic za vsaki dan merskega zaposlenja na veleposestvu, in
c) prosto stanovanje s kurjavo in razsvetljavo.
Služba je stalna in posebno priporočljiva za vpokojence, samske, vendar še delazmožne moči.
Ponudbe, adjustirane z vsemi potrebnimi prilogami, je vpslati do
15. marca 1921
na naslov podpisane uprave.
Dodaje se, da je z akceptiranjem, ki se bo sporočilo event. brzojavno, vezan takojšnji nastop službe.
Uprava veleposestva Beltinci (Prekmurje).

Sveže telečje meso
od 50 telet Po 23 — 24 K za kg
prodajalo se bo v četrtek dne 3. marca
popoldne v Šolskem drevoredu na Predovičevi, Smoljanovi in Krašovčevi stojnici.

Strojnik
ob enem ključavnicar
prednost imajo oni kateri so zmožni
montaže in elektriko
In delavke
mlajše spretno za zavijanje se sprejmejo
v Kolinski tovarni v Ljubljani.

čevljarski klej
po K 24.— za kg v pločevinastih
skatljah razpošilja najmanj 5 kg
po povzetju
I. Keber tvornica kem.
in izdelkov. u
Tacen pri Ljubljani.
Pri večjem odvzemu popust!
Oblastveno konces. Informačni zavod
Drag. Beseljak
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5
dobavlja vse kreditne in pri-
vatne informacije v tu- in ino-
zemstvu. — V abonementu ter
posamezno cena zmerne.

Knjigovodja
prvovrstna samostojna moč ter
2 pisarniške pom. moči
za večje trgovsko podjetje se sprejme. — Plača in nastop
po dogovoru. — Ponudbe se prosí na upr. lista pod št. 4000.
Priporočajte in razširajte „Jugoslavijo“
OBRTNA BANKA V LJUBLJANI, Kongresni trg 4.
LJUBLJANA, meseca marca 1921.

Vabilo na podpisovanje delnic.
II. emisija delnic.
Upošteva je ngoden razvoj Obrtne banke v Ljubljani, stalno naraščanje vlog in kreditov ter potrebo po lastnih sredstvih, sklenil je upravni svet Obrtne banke v Ljubljani glasom sklepa izrednega občnega zbora z dne 12. februarja 1921 provesti zvišanje delniške glavnice
od K 2,000.000.— na K 5,000.000.—
z izdajo novih 15.000 delnic po nominalu K 200.— s pravico do čistega dobička v letu 1921 pod sledečimi pogoji:
1. Starim delničarjem pripade opeljiska pravica in sicer na vsako staro delnico po ena nova delnica po kurzu K 200.— prištevši za stroške in obresti K 40.— za komad. Začasno potrdilo delnic I. emisije se ima pri podpisovanju predložiti.
2. Ostalih 5.000 delnic je na razpolago delničarjem oziroma novim subskribentom po tečaju K 220.— prištevši K 40.— za obresti in stroške za vsako delnico.
3. Podpisovanje delnic traja od 1. marca do 31. marca 1921. Delničarji, ki v tem roku ne izvrše pravice opcije, izgube to pravico. Istčasno s podpisovanjem delnic je treba tudi polno vplačati odpadajoči znesek.
4. Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov obresti in pristojbin pripíše rezervnemu zakladu.
5. Pravico do repartitije si pridružuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 4% obresti.
6. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.
Subskripcijske prijave sprejemajo že sedaj: Obrtna banka v Ljubljani, dalje Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Mariboru, Ptujju in Brežicah ter Prva hrvatska obrtna banka v Zagrebu.
Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani.
Tiska učiteljska tiskarna v Ljubljani.